

THEMA: VAN DE RECHTVAARDIGING

WELKE WAARDIGHEID?

In artikel 22 van de Nederlandse geloofsbelijdenis wordt onder andere heel verduidelijkend dít gezegd:

"Doch wij verstaan niet, dat het, om eigenlijk te spreken, het geloof zelf is, dat ons rechtvaardigt; want het is maar een instrument, waarmee wij Christus, onze rechtvaardigheid, omhelzen. Maar Jezus Christus, ons toerekenende al Zijn verdiensten en zo veel heilige werken, die Hij voor ons en in onze plaats heeft gedaan, is onze Rechtvaardigheid; en het geloof is een instrument dat ons met Hem in de gemeenschap van al Zijn goederen houdt, dewelke, de onze geworden zijnde, ons meer dan genoegzaam zijn tot onze vrijspreking van onze zonden."

"Van de rechtvaardigmaking."

"Welke waardigheid?"

Een beetje kort geformuleerd, maar de bedoeling is: Welke waardigheid gaat het nu om? Om de waardigheid van het geloof, of om de waardigheid van de Heere Jezus Christus en al Zijn werk.

Het lijkt voor de hand te liggen om deze vraag en dit antwoord duidelijk te vinden. Je zou je afvragen, is dat nu de moeite waard om daar nog een keer een dienst met elkaar over te spreken. Want het gaat toch om Hém. Het gaat toch niet om ons geloof. Zo lijkt het wel, en het is ook zo. Maar ik bedoel, het lijkt wel zo dat dat zo duidelijk is. En

CATECHISMUS ZONDAG 23 VRAAG 61

als ik voor mezelf niet gedurende enige tijd in de strikken van dat 'geloof in je geloof' gezeten had, dan had ik misschien ook gedacht van: Ja natuurlijk, het gaat niet om de waardigheid van ons geloof, maar het gaat om Hem. Dat is duidelijk.

Maar nu ik zelf in de praktijk van het leven er achter kwam dat dat zo duidelijk blijkbaar niet is, voor mij tenminste niet, en er misschien ook nog wel anderen zijn die daarmee te maken hebben, daarom wilde ik daar toch een dienst aan wijden.

Hoe kom je nu op het spoor om te denken dat geloof en geloven, dat is zo waardevol, dat, wij hoeven nu niet door werken, eigen krachtsinspanningen, door ons doen en laten de gunst van God en de redding, de zaligheid te verdiénen. Maar wij hebben nu een andere opdracht, wij moeten nu gelóven. En dat geloven vindt de Heere God zo goed, dat het voor God belangrijker is, het weegt zwaarder dan alle goede werken tezamen.

Hoe komen wij eigenlijk tot die gedachte?

Komt dat omdat Luther ergens gezegd heeft: Het geloof is het meest goede werk. Maar ik denk dat hij dat wel anders bedoelde.

Het zou ook daardoor kunnen komen, je leest van Abraham: En Abraham geloofde God, en de Heere rekende het hem tot gerechtigheid. Als je dat zo leest, dan zou je dat toch kunnen weergeven met: Dat geloven van Abraham, werd hem door God als gerechtigheid toegerekend.

En er zijn er wel, inderdaad, die daar op die manier een nadruk op hebben gelegd. Die zeggen: Grammaticaal kun je dat zo uitleggen: De Heere rekende hem dat geloven, dat hij op God betrouwde, tot gerechtigheid.

Nu moet je niet te snel zeggen: Nu ja, maar dat kan niet, het gaat om de inhoud van het geloof. Want er zijn meerdere plaatsen in de Schrift waar blijkt dat de Heere dat geloven in Hem hogelijk waardeert. En dat Hij dat hoger aanslaat dan alle krampachtige pogingen die de mens onderneemt, om door eigen wetsvervulling en eigen kracht het Koninkrijk te beërven.

Toch zit er aan die gedachte een heel gevaarlijke kant. En dat is dit. Kijk, wij hebben het al bij ons om de Heere te wantrouwen als het gaat om het feit dat Hij om Christus' wil de zonden vergeeft. Dan denk je bij jezelf: Ja, - ik zeg het een beetje grof misschien - dat hoop ik ook, dat Hij het vergeeft. Maar ik zou het toch eigenlijk wel een beetje veiliger vinden als ik een blanco strafregister had. Dat zou ik toch veiliger vinden. Of een ander die wat minder ver gaat die zegt: Ik geloof dat de Heere me dat of dat wel vergeven kan, maar, als ik dát nu maar niet gedaan had, als ik dát nu maar niet gedaan had, en dát niet. In mijn waardering waren dat van die akelige dingen, die niemand weet, die God alleen weet. Hoe boos ik dat gedaan, gedacht of gezegd heb.

En dan kunnen er dingen uit je leven naar voren komen, uit de dagen van je jeugd, van je kind-zijn thuis, wat je tegen je ouders gedaan zou hebben, of in de tijd van je jongelingschap, of later. Dan kunnen er van die specifieke dingen naar voren komen, die, als jij nu denkt aan strafwaardigheid - dat je straf verdient - dan komt dat opeens op je af. En dan blijkt wel dat wij, om nu puur te leven van de genade en van de hulp van God, en van Zijn ontferming, dat dat ons niet eigen is.

Je ziet dat al in principe in het Paradijs. De mens wilde toch met zichzelf als het ware tegenover God, die afhankelijkheid van God, wilde de mens niet. De satan zaaide

CATECHISMUS ZONDAG 23 VRAAG 61

wantrouwen in zijn hart. En toen stonden wij in de staat der rechtheid, zoals we dat noemen.

Nu zijn wij gevallen schepselen, en nu, zou je zeggen, is dat niet beter geworden, maar dat kwaaddenkende hart van ons mensen, denkt ook kwaad van de Heere God. Of denkt er over op menselijke wijze. En als mens kunnen er dingen zijn - het klinkt raar, maar dat moet je ook ontdekken in het leven - die kun je misschien niet vergeven. Want een heleboel mensen zeggen heel makkelijk: Je moet alles vergeven. En ik neem met enige verbazing kennis als de vraag aan de orde komt, bij de kleine catechisanten, zo op het papiertje, dat sommigen zeggen: "Ja, je moet alles vergeven". Anderen zeggen: "Bijna alles". Die zijn misschien als kind zodanig geschokt geweest door iets, dat ze denken: Dat kan ik niet vergeven.

Het klinkt misschien onwaarschijnlijk, maar die ruimte moet je toch laten. Je treft in het Woord van God dingen aan, waar je niet meer leest van vergeving, maar van de dood. Dan gaat het er niet om dat GóD het niet vergeven kan, maar dan gaat het erom dat de vergeving eigenlijk geen zin heeft. Je kunt niet meer verder, je kunt niet meer opnieuw beginnen. Dat kan op aarde wel eens zo zijn.

Ik ben daar nog niet over uitgedacht, daar gaat het niet om. En in dit onderwerp gaat het daar ook niet over, alleen maar zijdelings. En ik wil niet de gedachte oproepen, als een soort complex, zo'n krampachtig complex, waar wij ook mee kunnen zitten, of kinderen mee kunnen zitten: Móét ik dit of dat, móét ik zus of zo. Want dat is niet zo eenvoudig zoals wij dat denken. Dat is niet zo eenvoudig. En er kunnen wegen, er kunnen omstandigheden zijn, dat dat niet kan. Dan gaat het er niet om dat de Heere God dat niet kan. De Heere God kan alles.

'Looft Hem die u, al wat gij hebt misdreven,
hoeveel het zij, genadig wil vergeven.'

Maar wij verbinden doorgaans gelijk aan vergeving, dat het dan allemaal weer goed is. En dat is er niet altijd bij onder ons mensen. 'Vergeven en vergeten' zeggen we dan. Maar ja, daar zijn we niet mee klaar. En dat moeten we wel bedenken, die ruimte, dat stukje, is er in het leven ook. Ik weet, het heeft te maken met onze zonden, en dat wij mensen zijn. Maar dat zijn wij ook, mensen.

In ieder geval, als het gaat om de vergeving, dan begrijp je, dan wil de mens liever iets presteren, iets leveren, dat God het hem dan vergeeft, als dat hij zich zoals hij is overgeeft aan de levende God. En als het gaat om de zaligheid, en hij zou mogen kiezen, òf uit genade zalig geworden, òf zelf alles verdienen, dan zou hij dat laatste, als hij de mogelijkheid daartoe zag, kiezen. Dan zou hij zeggen: "Laat mij er maar voor werken, laat mij maar doen, als dat kan, wat God wil. Dat vind ik toch wel een beetje zekerder dan dat je alleen maar van God afhankelijk bent. Van Gods eenzijdige liefde, van Gods vergevende liefde. Want ja, stel je voor" Het klinkt raar, maar ik kan me indenken dat je denkt: God weet dat ik zo'n kreng ben, God weet dat ik zo tegenstrevig ben.

En vooral als je geconfronteerd wordt met iets van vijandschap in je hart. Dat je de ontdekking gedaan hebt in je leven, op bepaalde belangrijke momenten, dat je zegt: "O, o, ik dacht altijd dat ik wel graag bekeerd wil worden, maar ik wil het eigenlijk niet. Ik verzet me er tegen. Alles wat in mij is wil toch mijn eigen gang gaan, mijn eigen weg

CATECHISMUS ZONDAG 23 VRAAG 61

kiezen".

En als je met zulke dingen geconfronteerd wordt, dat het bedenken van het vlees de dood is, dan kan ik me indenken dat je zegt: "Als dát er nu maar niet was, dit en dat. Ik zou het toch liever op een andere basis bereiken. Maar niet: Gena, o God gena, vergeef het toch.

Omdat dat nu zo is bij een mens, bij een zondig mensenkind, die zo moeilijk de witte vlag kan hijsen: Gena, o God, gena. Die ook dat duivelse wantrouwen in hem heeft, dat God het aan hem of haar wél kan vergeven, maar niet aan mij.

Dan is het toch niet zo raar dat een mens van het geloven een soort werk maakt. Een soort daad. Dat men zegt: "Ja, ik heb respect voor je geloof". Als mensen dat zeiden, tegen wie dan ook, dan dacht ik: Als jullie wisten dat dat eigenlijk niet kán, dan zou je ook geen respect meer hebben. Dat je nu alleen maar respect hoeft te hebben voor God, en voor Zijn Zoon, Jezus Christus, als het gaat om de zaligheid en om het zalig worden.

Maar dat je eigenlijk geen respect hoeft te hebben voor mijn geloven. Want dan zit je in je denken al gelijk op datzelfde vlak - als je het anders ziet - als die mensen die dat zeggen: "Ik heb respect, ja, daar heb ik respect voor. Dat is principieel, dat is een man, dit en dat". Als je bijvoorbeeld voet bij stuk houdt, of als je geen duimbreed opzij gaat, en als je zegt: "Nu, er kan dit en dat gebeuren, maar zo liggen de papieren voor mij", enzovoorts. Als je dat lang volhoudt, 'ja, ik heb toch wel respect'.

Maar, dat brengt ook mee, dat er zo eigenaardig over het geloof gesproken wordt. Ik houd er niet van als er in de prediking gezegd wordt: Tegenwoordig zeggen ze maar: Geloven, geloven, en: Je moet het aannemen. Dat klinkt voor mij zo schamper. Ik wil daar graag een uitleg bij hebben. Wat bedoelt iemand daar nu mee? Bedoelt hij dat hij inplaats van het geloof, een soort bekeringsgeschiedenis moet vertellen die aannemelijk is voor de kring waar hij in leeft? Bedoelt hij dat hij zo hartelijk bewogen is met al die mensen die in zijn oordeel zich bedriegen voor de eeuwigheid? Wat bedoelt iemand daarmee?

Soms is het een begeleidend zeggen als een blijk van onze degelijkheid, dat wij het niet zo makkelijk opnemen. En dan voel ik me toch niet goed. Dan denk ik: Nee.

Ik wil nu trachten daar iets anders over te zeggen.

Als mensen zeggen - en dan bedoel ik écht in die zin, waarbij het toch in feite op een soort daad, een soort werk, een soort prestatie van mensen aankomt, al zullen ze dat misschien niet zeggen. Maar die praten dan zo makkelijk over: Je moet het geloven. Je moet het aannemen. En dan klinkt er in dat zeggen iets van die intentie, die spanning in mee van: Ja kijk, bewijzen kan ik het natuurlijk niet. Sommigen zeggen zelfs: Je moet het domweg aannemen.

Heb je er wel eens op gelet dat dan zo weinig gezegd wordt wat Paulus en de apostelen zeiden: "Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden". Dat dan de nadruk valt op de Heere Jezus Christus. Het is geloven ín. In een Persoon. Ik moet niet komen met het gewichtige, schijnbaar voldoende, van: Je moet het aannemen.

Daar zit iets blinds in. Daar zit iets in van een soort psychisch zoeken van een mens, die iets aanneemt. Dat het goed is, of, dat hij niet bang hoeft te zijn, of dat het hem vergeven wordt wat hij gedaan heeft. Maar daar klinkt zo weinig in door, dat het geloof

CATECHISMUS ZONDAG 23 VRAAG 61

een middel, een hand is die ons verbindt aan Jezus Christus. Dat het om Hém gaat! Nu lijkt het vaak dat die stap: Ik geloof het. Daar staat een mens bibberend voor het zondaarsbankje: Ik geloof het. Of hij is er niet langer tegen bestand, en hij voelt zich onrustig. Een mens moet toch wat hebben in het leven waar hij op kan terugvallen. En dan doet hij het, zagezegd.

Kijk, en dat is nu het verkeerde. Dát is nu het oppervlakkige. Dat is iets - ik zeg niet dat het altijd opgaat, het is ook wel eens een bepaalde manier van taalgebruik, maar in de kringen waar je dat op die manier tegenkomt, dat is toch wel bedenkelijk. Daar ligt de eerste klemtoon op het gelóven, dat je een kind van God bent. Gelóven, dat Jezus ook voor jou betaald heeft.

Maar het geloof, niet in één of andere weldaad, maar dat de verbinding vormt met die levende Heere Christus, met die Zaligmaker, waar de Heilige Geest in onderwijst. In Zijn komen in het vlees, in Zijn lijden en Zijn sterven, in Zijn dood en begrafenis, in Zijn opstanding uit de doden, in de heerlijkheid die Hij heeft aan de rechterhand van de Vader. Alles ten dele, dat stem ik toe.

Maar dat mis je gewoon. Je vindt een zekere uitbundigheid, van: We hebben reden om blij, we hebben reden om gelukkig te zijn. Je hoeft je geen zorgen meer te maken eigenlijk. Maar waar is de levende verbinding met de Heere God? Men is zo blij dat men gered is, dat men niet meer in blijdschap denkt aan:

'O Heere, de Koning is verheugd
om Uw geducht vermogen,
Uw heil zweeft Hem voor ogen.'

En als ze psalm 22 zingen, dan is dat ergens voor zulk een soort geloven, eigenlijk iets vreemds. Dat kun je merken. Die psalmen vallen ergens erbuiten.

Als je leest van die benauwenis, van dat in de dood van de Heere Jezus Christus, door de Geest van de profetie. Wat door de Heilige Geest soms zo wordt geheiligd aan de harten, dat we in tranen uitbreken: "De vaderen hebben op U vertrouwd, en ze zijn geholpen geweest. Maar Ik ben een Worm en geen Man, een spot en smaad van mensen".

Dat spreekt niet aan, daar waar de klemtoon valt op ons gelóven, ons áánnémen. Het brengt niet die verbinding tot stand met die levende Heere Christus. Niet dat wíj dat altijd hebben, of ik dat altijd heb, maar het hoort er echt zo bij. Het is zo wezens-eigen aan de Heere Jezus Christus, en aan de Heilige Geest.

En nu moet je daar nu ook weer niet onder begrijpen, dat ik daar als het ware op een dweperige manier, een ontzettend grote aandoening of iets bedoel. Dat mensen half uitzinnig zijn. Dat kan, maar zo bedoel ik het niet. Ik ken mensen, ook in ons midden, die heus die bijzondere aandoeningen niet hebben. Maar, dat je hetzij in het gemis, of in de blijdschap, erin voelt dat het iets is wat in hun leven is ingedrongen, door de kracht van de Heilige Geest. Hoe ongelovig ze soms ook zitten te praten, het is ingedrongen. Ze hebben eigenlijk een veel groter geloof dan dat ze zelf weten. Want als ze opstaan is het al: "Heere help". En als ze verder gaan is het: "Dat zich Uw heil aan mij mocht openbaren".

Dat is dan de praktijk. En dat mis je nu waar een mens nu dat geloof op die manier benadrukt: Je moet het gelóven.

Ja, wat moet je dan geloven? Waar gaat het nu om? Het gaat toch om een levende

CATECHISMUS ZONDAG 23 VRAAG 61

Heere? Een Zaligmaker? Die heeft geleden en gestreden en uitgeroepen: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?!"

En nu moet je eens kijken, dan schrik je soms zo. Niet in een veroordelende zin, want de Heere komt alleen het oordeel toe. Maar dan moet je eens kijken wat je daar nu in terug vind, in dat zogenaamd evangelische. Het lijkt wel of het er om gaat, of dat dat het centrum van alles is, waar wij voor kiezen. Om te geloven, of om onze naam in te vullen. En dan denk je wel eens: Ach lieve man, of wie het ook is, ben je dan wel eens zo ver geweest dat je geen woord meer hoefde of kon zeggen. Of is Jezus een soort krachtfiguur, waar je zo blij mee bent? Nu kunnen we alles aan, nu heb je een houvast, nu kun je je leven verzekerd zijn dat je leven bestuurd wordt. Dat je van dit of dat afkomt, waar je nooit af kon komen: "In Jezus is kracht". Waar is dan die Man van smarten, verzocht in krankheden?

En dat is nu echt een groot gevaar. En dan wil ik niet schamperen op mensen die spreken over - want het is de volkomen waarheid, het staat zoveel keren in de Bijbel - de noodzakelijkheid van het geloof. Maar dan ook wel direct geformuleerd in de zin van: Geloof in de Heere Jezus Christus, Hij!

Als dat geloof in Jezus Christus dan het kanaal, de levende verbinding is, dan denk ik wel eens: Dan zal de Heilige Geest toch ook plaats maken voor die lijdende, die stervende Borg en Middelaar. Die van God verlaten is, en van alle mensen. Dan zal die Heere Jezus toch een Beeld vormen, het uitgedrukte Beeld. Iets wat niet uit papier en inkt bestaat. Maar dat je in gedachten - al hebben wij de Heere Jezus in het vlees nooit gezien, en dat hoeft ook niet, zegt de apostel Paulus: "Want wij kennen van nu aan niemand naar het vlees". Het gaat niet om een voorstelling van een gezicht. Maar dat toch de Heilige Geest in de harten en de zielen die Man van smarten begeerlijk, noodzakelijk, en gepast maakt. Dat geloof ik zeer zeker. Bij alle dodigheid en koudheid die er in onze harten is, is dat toch juist de warmte en de werkelijkheid van het werk van de Heilige Geest.

Nu, dat is nu het gevaar. Wanneer dat geloven als een soort waardigheid wordt gezien. Terwijl de oprecht gelovige zó wordt ontdekt dat hij zegt: "Heere ik geloof, kom mijn ongelovigheid maar te hulp". Hij durft zijn geloof niet eens geloof te noemen. Want hij ziet het in zichzelf als één stuk ongelovigheid. Hij hoeft er ook niet mee 'de boer op' dat hij zo ongelovig is, want dat is verschrikkelijk genoeg, en het is een grote zonde.

Ik druk het nu misschien ook een klein beetje eenzijdig uit, maar juist daarom, opdat wij niet onszelf op de borst zouden slaan: "Ja, maar ik gelóóf!"

Ja, dat zegt iedereen: Ik geloof.

"Ja, maar tel je dat dan niet?"

Nee, wáár geloof je in? Waar rust je op? Wat geeft je nu rust?

Je geloof, of Jezus Christus?

Wees dan eens eerlijk, wie geeft je nu rust?

En dan kan het antwoord alleen maar zijn: "HIJ! Hij geeft rust en vrede, Hij!"

Maar niet ik, in mijn geloven.

"Waarom zegt gij, dat gij alleen door het geloof rechtvaardig zijt?"

Nu wil die man van ons weten: Wat bedoel je daar nu mee? Ben jij zo'n waardige

CATECHISMUS ZONDAG 23 VRAAG 61

gelovige? Ben jij zo zeker van jezelf?

"Nee", zegt hij: "Niet dat ik vanwege de waardigheid van mijn geloof".

Daar heb ik juist in de behandeling van Hebreë 11 zo sterk op gewezen, jaren geleden. Dat noemen de mensen de geloofshelden. Het hoofdstukje van de geloofshelden. En ik heb toen uitgelegd, als je nu naar die mensen kijkt, en je doet onderzoek in het Oude Testament wat dat voor mensen waren, dan doe je een heel andere ontdekking. Dan ontdek je dat je te doen hebt met vaak bange mensen, die aangevochten werden tot en met.

"Zal ik verhalen van Gideon, van Simson, van Barak?" Mensen van gelijke beweging als wij. Dan ontdek je in het Oude Testament, in hun geschiedenissen, dat ze niet vanwege de waardigheid van hun gelóóf behouden zijn geworden. Maar dat dat zwakke, bij de ander weer wat sterker levende geloof, zich richtte op die sterke God! Daarom zijn ze er door gekomen.

Ze zijn er niet door gekomen als zulke geloofshélden, maar als mensen die hebben ervaren: Wie op de hoge God vertrouwt - al wordt zijn vertrouwen nog zo aangevochten, al durft hij het zelf niet eens te noemen - die heeft op geen zand gebouwd. Want die hoge God heeft het bewezen, dat Hij Zijn ellendigen, Zijn hulpelozen, Zijn 'wormpje Jakobs' nooit vergeet.

Waarom zeg je dan dat je alleen door het geloof rechtvaardig bent?

"Niet dat ik vanwege de waardigheid van mijn geloof God aangenaam ben." Want ik kan zoveel dingen opnoemen waarom God mij voor eeuwig kan veroordelen. Niet alleen als mens uit de mensen, maar als gelovige! Juist in dat gelovig zijn. Daarin is zoveel bestraffelijks. Want als ik maar één moment twijfel is dat een belediging van de Heere God. En als ik tegenover dat geloof, dat vertrouwen, dat toevertrouwen aan Hem denk: Ik zal het zó doen, en dan Dan zit ik er ook al weer naast.

Daarom wil de Catechismus dat ik belijd: "Niet dat ik vanwege de waardigheid van mijn geloof Gode aangenaam ben". Want dan moet de Heere mij wel straffen en buiten sluiten. Ik hoop dat dat duidelijk is.

Ik heb het wel eens eerder gedaan, dat moet je niet erg vinden, maar ik wil het toch nog eens aanhalen, de persoonlijke bemoediging die de Heere mij daarin gaf, toen ik nog niet zo lang 'her-en-der' trok om het Woord te verkondigen.

Het is een hele ontdekking in het mensenleven, als je ontdekt dat het niet gaat om allerlei verhaaltjes, allerlei geschiedenissen die je toch niet na kunt trekken, die door een mens worden opgepoetst soms: Van zó wordt het zó. De intonatie waarmee hij het vertelt als hij een klein beetje gezaghebbend is. Nu ja, dan zijn er al genoeg eenvoudige zielen die zeggen: "Tjonge jonge, dat voel je hè? Dat voel je gewoon, dat is zo echt, dat is zo waar". Want het imponeert.

Alleen, als je nu met dergelijke dingen in je leven wel eens verkeerd uitpakt, voor anderen, voor jezelf, dan komt er een twijfel. En dat kreeg ik ook, een twijfel. Een grote twijfel: "Is dat wel waar? Want dát klopt niet, en dáár komt niets van uit. En wat h́ij zei, daar merk je ook niets van". En echt niet altijd in de zin van: Nu ja, het is een beproeving en het kan nog komen. Het zal nog wel vervuld worden. Nee, maar dat je echt merkt dat de weg van de Heere heel anders is.

Als nu zo iemand verteld: "Ik ben bekeerd, ik ben" Dat zei eens iemand: "Ik heb er

CATECHISMUS ZONDAG 23 VRAAG 61

voor gekropen hoor, ik heb ervoor gekropen. Alle hoeken van de kamer gezien", eer ze gerechtvaardigd was. En ik heb zulke merkwaardige dingen gehoord, dat ik denk: Ja, ik weet ook niet wat ik er allemaal mee aan moet.

Ik las pas - het is een stuk wat boven mijn begrip gaat - van een man die zei: - een dominee schreef het, geloof ik - "De Heere hoefde die man niet meer naar de hel te sturen, want hij ging zelf wel". Dan denk ik: Waar staat dat nu in het Woord? Waar staat dat nu? "Om het zo met God eens te zijn".

Nu ja, dat neemt niet weg dat er heel veel dingen zijn waar een mens door geïmponeerd wordt. En het komt haast Godslasterlijk over bij sommigen, als je je schouders maar een weinig ophaalt.

Maar juist in die tijd dat voor mij zoveel torens omvielen, en zoveel dingen waar je in het leven mee te maken kreeg, buiten je eigen besloten kringetje waar je in opgegroeid was, waar je Bijbels geteeld was, enzovoorts, en dan kom je in dat grote veld van evangelisaties, kerken, je komt met allerlei mensen in aanraking, dat je zegt: "Ik weet het ook niet meer".

En als je dan de tegenstrijdigheden ziet, en je zoekt, en je kunt het niet vinden in het Woord van God. En dat de Bijbel meer functioneert, zoals men wel eens zegt, als een bij-bèl dan als de Heilige Schrift, van God gegeven. En in die moedeloosheid kreeg ik een antwoord: - niet met een hoorbare stem, maar uit het Woord van God - "Die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven".

Dan kun je zeggen: Dat heb je van je kindse dagen af wel geweten en gehoord. Maar nu, om er in de praktijk iets aan te hebben. En dat had ik toen. Toen werd ik zo blij, ik zei: "Heere, al die verhalen, of het waar is of niet waar, dat kan ik ook niet beoordelen. Ik hoef er ook niet bang voor te zijn. Want de één vertelt het soms nog sterker dan de ander. Maar dít is het: Die in de Zoon gelooft, daar mag ik op letten."

Want onze vaders hebben het ook gezegd: "Om tot kennis van deze verborgenheid te komen, de verborgenheid van God in Christus, en van de vergeving, ontsteekt de Heilige Geest in onze harten een ongeveinsd geloof in de Heere Jezus Christus". Dat klopt dus. Daar was ik blij mee.

Ik hoef niemand meer te bevredigen met een verhaal, eigenlijk. Ik hoef ook niet bang te zijn voor alles wat de mensen zeggen. Ik hoef al die dingen ook niet op een weegschaal te leggen, om te kijken, is het nu waar of niet waar. Dat hoeft niet. Ik hoef alleen maar te letten op: Geloof die arme drommel in de Heere Jezus Christus, dat Hij ALLES is? Dat Hij het ALLEEN is. Met alles wat we nog leren mogen, maar dat dat nu in principe aanwezig is.

Want ik had ook al gezien, dat de één de ander zat te vermoorden met zijn belevenissen. En de ogen uit te steken.

Maar als DAT aanwezig is, dan valt het toch nog wel eens mee in de ontmoeting met elkaar. Als er iets is van de beminnelijkheid en de dierbaarheid van de Heere Jezus Christus.

En toen kreeg ik zoveel moed, ik ging weer met alle blijdschap op pad. En ik weet dat ik daar wel lange tijd, - ik weet geen datums of uren - jaren, de nadruk bijzonder op legde, op dat gelóóf in de Heere Jezus Christus. Daar gaat het maar om.

En of een mens er nu veel bij krijgt, of in krijgt, of hij veel beleefd heeft of minder beleefd heeft, of hij maar een klein verhaaltje kan vertellen - net als die man die zei: "Mijn

CATECHISMUS ZONDAG 23 VRAAG 61

bekering was gewoon 'halt, rechtsomkeert, voorwaarts mars'. Of die ander, die zei tegen de reporter: "Ik heb al mijn best gedaan om in de hel te komen, en de Heere heeft Zijn best gedaan om mij in de hemel te brengen. En de Heere heeft het gewonnen, Die is sterker". Of dat het nu zó groot is, daar gaat het niet om. Het gaat er maar om dat de lijn daar ligt van Jezus Christus.

Maar, wat gebeurt er nu?

Na verloop van lange tijd kwam er een stemmetje in mijn hart: Jij zegt dat nu wel, maar gelóven de mensen het nu ook echt? Gelóven ze dat nu echt?

En zo gaat dat meestal, tenslotte kwam het tot jezelf: Is jouw geloof nu wel echt? Hoeveel tijden heb je dat je helemaal nergens aan denkt soms. Tenminste, niet aan het geloof of zo. Je bent toch ook maar een werelds mens.

Ja, en dat is waar, dat kan ik niet ontkennen. Dat ik maar een werelds mens ben. Je leeft wel in een heel kleine kring, maar ja, ik moet eerlijk zeggen: Toen de kinderen vanmiddag begonnen te zingen 'lang zal hij leven in de gloria, hiep-hiep-hoera', (23 februari was Ds. Overduin jarig geweest) toen heb ik niet gezegd: "Kinderen, kinderen, hoe kunnen jullie zoiets zingen", want ik vond het een heel mooi versje. Maar je begrijpt wel wat ik bedoel, ik ben niet zo.

Dus, is dat nu wel echt? En daar raakte ik zo mee in de put, want tenslotte kwam het erop aan: Man, dat geloof, daar deugt niets van. Dat geloof, dat zeg je wel. Maar toen kwamen die oude dingen weer terug: Dat zal nu eens beleefd, dat zal nu eens dit en het zal dat, er zal zus en er zal zo. En dat was benauwend. Want toen dacht ik: Nu ga ik op het kardinale punt overboord. Dan preek ik nooit meer. Als ik tot de conclusie kom dat datgene wat nu in de Schrift genoemd wordt: Het noodzakelijke. Want die niet gelooft die is alreeds veroordeeld. Dan blijft er niets meer over.

En ik had dat besluit genomen. Ik vertel het niet voor de eerste keer, maar misschien dat er toch iets van vertroosting vanuit mag gaan, en dat je het beter begrijpt. Toen zei de Heere: - ik geef het met mijn woorden weer - "Pak heel je rommeltje maar in, geloven inclus, en alles wat je erop na houdt, maar Hij is de Voleinder van het geloof, Jezus Christus". En ik kreeg zo'n blijdschap opeens, ik zei: "Heere, hoef ik dan niet meer te geloven?"

Toen zag ik dat ik van het spoor afdwaalde, door dat geloof voor mijn eigen zieleleven, al was ik het me misschien niet eens zo bewust, maar toch als iets van: Dáár komt het maar op aan. Maar daar komt het NIET op aan. Het is op de Heere Jezus Christus aangekomen, en Die heeft in de buitenste duisternis gezegd, toen God als rechter hem buiten de deur sloot: "Mijn God!" Toen heeft Hij het geloof behouden. En Hij heeft voor Pontius Pilatus de goede belijdenis gedaan. Dan valt een mens er buiten.

En ik weet wel, dit klinkt een beetje vreemd, want dan zeg je: Ja maar zo gooi je álles overboord. Ja, toch bedoel ik dat niet. Ik bedoel meer, ik zag toen voor mezelf dat ik graag een goede gelovige wilde zijn. Ik wilde graag het voorbeeld zijn voor de mensen waar ik voor preekte, dat ik ontwijfelbaar vast stond en sta, in het allerheiligst geloof. Want daar gaat het maar om. En dat alle mensen die van hun verhalen, en van alles, afvallen, dat ze dan zouden zeggen: Ja, het gaat ook alleen maar om het geloof.

Maar om nu terug gebracht te worden naar die volgende verdieping: Ja jongen, maar het gaat niet om jouw geloof. Jij begint zo zachtjes aan in je geloof te geloven. En in dat

CATECHISMUS ZONDAG 23 VRAAG 61

geloof wil je dan wel een goede uitbinker zijn. En een goede, vaste, stevige gelovige. Maar je bent helemaal verkeerd bezig. Je bent met jezelf bezig. Met je christelijkheid, christelijk zijn. Nu denk je dat je het wist, dat het alleen door het geloof is. En nu heeft de Heere je dat gezegd, het is alleen door het geloof in de Heere Jezus Christus. Maar jij maakt ervan: Nu is het alleen maar door het gelóóf. Ja, maar je vergeet dat andere. Want dat houdt ook in, als het geloof is in de Heere Jezus Christus, dat jouw geloof als het ware verdwijnt naar de achtergrond. En je mag zeggen: "Ach lelijke twijfelaar die je bent, het is erg genoeg, maar gelukkig dat je hoop is op Hem, Die het geloof heeft behouden. Die het kruis heeft gedragen en de schande veracht".

Dat is een lesje natuurlijk, dat je zegt - mensen zeggen wel eens: Een mens schaamt zich dood, dat is een beetje grof gezegd hoor, dat doen we niet zo gauw, maar je begrijpt het wel. Maar tegelijkertijd heeft me dat een blijdschap gegeven.

Ben je dan nooit meer bedroefd?

Ja natuurlijk. Als de Heere zo ontzettend ver weg is, - daar hebben we trouwens niet eens erg in hoor, maar de Heere maakt je eraan bekend, - dan zeg je: "Ellendig, ellendig, verschrikkelijk, verschrikkelijk. Dat hij zo'n ellendeling is. Hij kan er nog geen traan om laten".

Maar kijk, vroeger moest je eruit komen door opnieuw tot dat geloof te komen. Tot dat sterke geloof, of dat verzekerde geloof, zó moest je eruit komen. En dat hoeft nu niet meer. Nu hoef ik daar niet meer uit te komen, uit die ellendigheid van mezelf, door een sterk geloof. Maar door een druppeltje balsem uit Gilead, van Die dierbare Borg en Middelaar. Dan vraag ik eigenlijk niet eens om geloof of weet ik wat. Of liefde of hoop.

Want een bediening uit die Heere Jezus Christus heeft alles in zich, alles! Dan zeg je: "Ja waarlijk, God is Isrêl goed, het leven ís in Zijn Zoon Jezus Christus". En dan gaat iets op een Bijbelse manier functioneren. Want dan denk je niet aan gelovigheid, en geloven van jezelf. Of je zo'n liefde hebt, zo'n hoop die niet beschaamt en zo. Maar dan is HIJ het.

Voel je het? Je kan zeggen: Het komt allemaal op hetzelfde neer, maar toch is er enigszins verschil.

In die eerste weg denkt een mens: Ik moet een sterker geloof hebben, ik moet sterker geloven. Dan kun je zitten te bidden: "Heere, Heere, vermeerder mij nu alstublieft eens het geloof. Oh, ik heb maar zo'n klein geloof, geef me nu eens wat meer geloof". En dan zegt die trouwe Koning: "Geloof? Je zit nog vaak veel te hoog. Je hebt helemaal geen geloof. Als je een geloof had als een mosterdzaadje, dan zou je tot deze berg zeggen: Wordt ontworteld, en in de zee geworpen. Wat denk je wel?"

Ja, maar wat dan?

"Och Heere, U bent het".

Hij is het. Dan wordt je ook blij dat er in de Bijbel staat: Het geloof van Jezus Christus. Niet dat je daar weer een dogmatische formule van moet maken, van, dat is het nu. Want er is wel degelijk ook sprake van het geloof in de Heere Jezus Christus. Want daar is ook geloof voor nodig, om te geloven in het geloof van Jezus Christus.

Maar dit is de grote troost, dat je het niet meer hoeft te máken! Je hoeft het niet mee te brengen.

'Een milde regen zendt G' o Heere,
op Uw bezwijkend' erfenis neer,
om sterkt' aan haar te geven'.

CATECHISMUS ZONDAG 23 VRAAG 61

Kijk, dat bedoelde ik nu verleden week, dat je zegt: Al gaat het dan niet goed. Dat je zegt: Ja, ik weet het ook niet, en ik kan het ook geen naam geven, ik weet ook niet wat voor een leeg vat ik ben. Want ik vind niets wat enigszins Gode behagen kan. Maar als je dan zegt: Het gaat toch goed, daar bedoel je dan niet mee, ik voel me best, ik ben zo sterk, en ik Nee, daar bedoel je dan mee, Jezus lééft en ik met Hem. Dat bedoel je dan.

En als Hij zal geopenbaard worden, zullen wij met Hem geopenbaard worden. Dan komt alles voor de dag.

Ja, dat is toch bij alles in dit leven, ik hoop dat je daar bij mag blijven, ouden en jongen, dat je niet bewogen wordt van de hoop der zaligheid. Dat wat er je ook beweegt, dat de kern, dat wij nietige komeetjes, niet als dwalende sterren door het heelal vliegen, maar dat we mogen cirkelen, door genade, om de Zonne der gerechtigheid. Tot Hij ons inneemt en thuisbrengt.

Hij is onze Hoop, onze Verwachting. Daarom zegt de Heidelberger dan nog eens: "Nee, die waardigheid van het geloof, laten we daar maar niet over praten. Het is alleen daarom, dat alleen de genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus, mijn gerechtigheid voor God is". Daar sta ik helemaal buiten.

Hoe kom ik er dan mee in verband? "En dat ik die niet anders, dan alleen door het geloof aannemen en toeëigenen kan."

Die gerechtigheid hoeft niet meer gemaakt te worden, die heiligheid. Die ís er! Die is door Christus aangebracht.

Maar wat heb ik eraan?

Alleen door het geloof. "Bij U schuil ik, op U hoop ik".

Nu, al zou het dan zo zijn dat je zegt: Ja ik voel me niet sterk, ik ben zwak naar lichaam en ziel. Zeg er dan bij: Maar Hij is sterker.

'Hij deed een krachtig werk.

Die hoog zijn van gevoelen
heeft Hij veracht, versmaad".

Maar de nederigen, Hij zet ze op een Rotssteen. Christus, voor eeuwig. En Hij roept u toe: Vrees niet, want Ik ben uw Heil.

AMEN